

Nr 208

Av herr Nelander, om ökat anslag till studenthälsövård vid Lunds universitet.

(Lika lydande med motion nr 150 i Första kammaren)

Stockholm den 26 januari 1965

Eric Nelander

Nr 209

Av fru Nettelbrandt m. fl., om statsbidrag för bibliotekstjänstgöring i grundskolan.

(Lika lydande med motion nr 158 i Första kammaren)

I det omfattande utredningsarbete som föregått grundskolan har skolbibliotekets betydelse för genomförandet av intentionerna med grundskolan framhållits på ett mycket bestämt sätt. Möjligheterna att realisera självverksamheten i elevernas studiearbete hänger intimt samman med de resurser skolbiblioteket kan ställa till förfogande. Det på allt flera yrkesområden växande beroendet av fakta och av aktuella uppgifter gör också konsten att vara hemmastadd i ett bibliotek till något för varje människa allt värdefullare i det dagliga arbetet. Skolbiblioteket kan därför sägas fylla den mycket viktiga tvåfaldiga funktionen att både i skolan underlätta tillgodogörandet av studiematerialet och efter skolan underlätta fullgörandet av arbetsuppgifterna i ett alltmer komplicerat samhälle. Under sådana förhållanden finner vi det egendomligt att det av skolöverstyrelsen enligt vår mening väl genomtänkta skolbiblioteksprogrammet avfärdas i statsverkspropositionen utan ett ord till motivering.

Att varje skolenhet av grundskola skall ha bibliotek och annan för en tidsenlig undervisning erforderlig utrustning är redan fastslaget i skolstadgan. I den stora skolpropositionen nr 54/1962 har angivits de väsentliga uppgifter i olika studiesammanhang och för elevernas fria läsning skol-

biblioteket skall ha, och dess funktion har i korthet angivits på följande sätt:

Skolbiblioteket skall dels tjäna undervisningen i skolans olika ämnen, dels ge eleverna möjlighet att tillägna sig goda läsvanor och uppleva läsningen som något lockande och stimulerande och därigenom befrämja, att de som vuxna utnyttjar de offentliga biblioteken. Eleverna bör från sina tidigaste skolår få vänja sig vid att bruka böcker som nyttiga arbetsredskap, och de bör få uppleva glädjen av att läsa goda böcker.

Från ett flertal större skolutredningar skulle kunna citeras uttalanden om ett välförsett skolbibliotek som en nödvändig förutsättning för skolarbetet. Vi finner det angeläget att sådana uttalanden, som till en del redan antagits av riksdagen som dess mening, icke förblir uttalanden på papperet utan möjlighet att praktiskt förverkligas. Genom Kungl. Maj:ts kungörelse om läroplan för grundskolan har fastslagits ett arbetssätt, i hög grad byggt på en självständig och allsidig elevaktivitet av det slag som icke låter sig realisera utan tillgång till välutrustade skolbibliotek. Det skolbiblioteksprogram som utarbetats av skolöverstyrelsen utgör en naturlig konsekvens av de riktlinjer som av riksdagen redan blivit fastställda. Skolöverstyrelsens handlingsprogram har också vid remissbehandlingen vunnit starkt gillande.

Handlingsprogrammet innebär bl. a. att lämpligt utvalda och i tillräckligt antal anskaffade böcker användes i nära samverkan med varandra, att boksamlingarna sammansätts, organiseras och utplaceras så att de fungerar på ett med hänsyn till syftet tillfredsställande sätt, att skollokalerna är disponerade och inredda på ett sätt som främjar skolbiblioteksverksamheten, att lärarna får fortlöpande information och vägledning beträffande nyutkommen litteratur och dess användningsmöjligheter samt att eleverna får råd och vägledning för självständiga studier samt uppslag i fråga om litteratur för fri läsning. Skolöverstyrelsen har vid sin bedömning konstaterat att det krävs en särskild befattningshavare som mer än andra ägnar sig åt frågor i anslutning till användningen av böcker i skolarbetet. Vi delar denna uppfattning och anser i likhet med skolöverstyrelsen det angeläget att vid varje skola undervisningstid kan disponeras för skolbibliotekarieuppgifter i en vidare utsträckning än som är möjligt genom nu gällande rätt till nedsättning av undervisningsskyldigheten för folk- och småskollärare. Det kan inte vara riktigt att bibehålla dessa möjligheter på en hittills gällande begränsad nivå och samtidigt förutsätta att de i läroplanen för grundskolan gällande arbetsmetoderna skall vinna terräng. Om skolbiblioteksprogrammet avvisas, bör man enligt vår mening vara klar över att det i realiteten också innebär ett avvisande av de arbetsmetoder för grundskolan som vid dess beslutande betraktats vara av central betydelse.

Enligt skolöverstyrelsens förslag bör pedagogisk bibliotekarietjänstgöring få inräknas i lärartjänst per vecka motsvarande full lärartjänstgöring. För

i lärartjänst ingående pedagogisk bibliotekarietjänstgöring bör statsbidrag utgå enligt bestämmelserna i kungörelsen 1962:478. Vi finner överstyrelsens förslag välmotiverade och anser att för redovisningsåret 1965/66 skall utgå statsbidrag för lärares bibliotekstjänstgöring med motsvarande $\frac{1}{4}$ veckotimme för varje klass i skolor av klasstyp a och A samt motsvarande $\frac{1}{4}$ veckotimme för varje årskurs inom klass i skolor av klasstyp b och B. Statsbidragskostnaderna för dessa anordningar, beräknade för budgetåret 1965/66, uppgår till ca 5,8 milj. kronor, vilken summa med hänsyn till gällande utbetalningsbestämmelser belastar statsbudgeten budgetåret 1966/67.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi, att riksdagen måtte besluta att statsbidrag för bibliotekstjänstgöring i grundskolan i enlighet med skolöverstyrelsens förslag för redovisningsåret 1965/66 skall utgå med motsvarande $\frac{1}{4}$ veckotimme för varje klass i skolor av klasstyp a och A samt motsvarande $\frac{1}{4}$ veckotimme för varje årskurs inom klass i skola av klasstyp b och B, vilket för budgetåret 1966/67 innebär ett statligt bidrag av 5 876 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1965

Cecilia Nettelbrandt

C.-G. Enskog

Mac P. Hamrin

i Kalmar

Augustinus Keijer

Olle Westberg